

Załącznik nr 3 do rozporządzenia charakteryzuje poszczególne kategorie wiekowe i opisuje audycje lub inne przekazy z punktu widzenia czterech elementów, ważnych dla rozwoju małoletnich:

1. prezentowanej wizji świata;
2. ocen moralnych;
3. wywoływanych emocji;
4. wzorów zachowań.

I. Cechy oraz szczegółowe warunki kwalifikowania audycji lub innych przekazów zawierających sceny lub treści mogące mieć negatywny wpływ na prawidłowy fizyczny, psychiczny lub moralny rozwój małoletnich, o których mowa w § 2 rozporządzenia

U małoletnich od 16 do 18 roku życia następuje stopniowa integracja funkcji psychicznych, kształtuje się większa samodzielność, tendencje do poznania siebie i projektowanie swojego dorosłego życia. Jednakże małoletnich w tym wieku nadal cechuje duża wrażliwość i labilność emocjonalna, tendencja do przeceniania poziomu własnej dojrzałości, do podejmowania ważnych życiowo decyzji bez zrozumienia ich następstw i konsekwencji oraz do uproszczonego rozstrzygnięcia skomplikowanych spraw egzystencjonalnych.

Małoletni poniżej lat 18 nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów zawierających sceny lub treści:

/1/ pokazujące jednostronnie przywileje życia dorosłych przy równoczesnym pomijaniu obowiązków, pracy, zobowiązań, i ważnych życiowo decyzji przy pomijaniu ich konsekwencji, zawierające społeczne usprawiedliwienie agresji, wulgarności, uprzedzeń i negatywnych stereotypów społecznych, pokazywanie seksu, agresji i łamania norm moralnych jako źródła sukcesu życiowego;

/2/ prezentujące wadliwy obraz natury ludzkiej polegający na szukaniu tylko egoistycznych przyjemności, dążeniu do sukcesu za wszelką cenę z wykorzystywaniem innych osób dla własnych celów, usprawiedliwiający przemoc, traktujący seks jako źródło dominacji;

/3/ prezentujące obrazy naturalistycznego seksu zwłaszcza połączonego z przemocą i przymusem, patologicznych form życia seksualnego, a także obrazy agresji, zwłaszcza przedstawionej w sposób naturalistyczny i brutalny;

/4/ prezentujące postacie atrakcyjne (np. pod względem urody, bogactwa, sukcesu), a postępujące w sposób moralnie naganny, agresywny, nieuczciwy i wulgarny, bez żadnej oceny niewłaściwości takiego zachowania oraz nagradzanie przejawów społecznej patologii.

II. Cechy oraz szczegółowe warunki kwalifikowania audycji lub innych przekazów, o których mowa w § 5 rozporządzenia.

I kategoria wiekowa

Kategoria I zawiera audycje lub inne przekazy, które mogą oglądać wszyscy widzowie niezależnie od wieku, w tym również małe dzieci w wieku przedszkolnym. Są to audycje prezentujące zasadniczo pozytywny (lub opisany neutralnie) obraz świata, w łagodnym klimacie emocjonalnym, przedstawiające postawy prospołeczne i przyjazne nastawienie do ludzi, nasycone emocjami pozytywnymi, takimi jak: radość, zachwyt, szczęście, życzliwość. Może być pokazywana rywalizacja prowadzona w duchu sportowym o określonych regułach (z wykluczeniem scen drastycznych) i ukazywanie pozytywnych wzorów miłości bez obrazów seksualnych (np. romantycznej, opiekuńczej, czy przyjacielskiej).

II kategoria wiekowa

Myślenie dzieci w wieku poniżej 7 lat jest schematyczne, emocjonalność jest chwiejna, a system nerwowy łatwo ulega przeciążeniu. W tym okresie kształtuje się podstawowy stosunek do świata, zdolność krytycyzmu jest bardzo niska, a tendencja do ulegania sugestii i naśladowania osób z otoczenia i bohaterów fikcyjnych bardzo silna. W związku z tym małe dzieci poniżej lat 7 nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów:

/1/ prezentujących obraz świata budzący lęk lub odrazę oraz negatywne nastawienie do innych osób i otoczenia, np. niszczenie, znęcanie się, przemoc, poniżanie, ignorowanie cierpienia, usprawiedliwianie zła – nawet jeśli przedstawione są w filmach animowanych, w sposób nierealistyczny lub mają charakter humorystyczny;

/2/ prezentujących treści, w których ocena moralna zachowania bohaterów wymaga wnikliwości oraz różnicowania przyczyn, intencji i motywacji, co nie jest możliwe do dokonania przez małoletnich w tym wieku, a także ukazujących obrazy o charakterze seksualnym (nagość, gesty seksualne itp.), których istoty małoletni nie może jeszcze zrozumieć;

/3/ budzących silne emocje, zwłaszcza negatywne, jak lęk, strach, przerażenie, złość, obrzydzenie, obojętność na cierpienia innych itp., co wywołuje u małoletniego rozchwianie emocjonalne, nadpobudliwość i nadruchliwość (na skutek przeciążenia układu nerwowego);

/4/ których bohaterowie, niezależnie od stopnia realizmu (a więc także w filmach animowanych) zachowują się w taki sposób, w jaki dzieci nie powinny postępować, to znaczy: wrzeszczą, używają wulgarnych zwrotów, kłamią, biją się, oszukują, lekceważą innych lub z nich szydzą, są złośliwi itp.;

/5/ zawierających treści wymienione w kategoriach III, IV i w pkt I załącznika.

III kategoria wiekowa

Dzieci w młodszym wieku szkolnym koncentrują się na faktach szczegółowych i na ich podstawie tworzą sobie wizję świata, nie rozumieją jeszcze treści metaforycznych, zachowują się na wzór tego, co widzą w swoim otoczeniu lub w mediach, bezkrytycznie naśladują idoli, są podatne na wpływ innych, ich potrzeby seksualne pozostają jeszcze w latencji (czyli w „uśpieniu”), o ile nie zostaną sztucznie rozbudzone przez podniecające obrazy. W związku z tym małoletni poniżej lat 12 nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów:

/1/ zawierających nagromadzenie negatywnych faktów i zdarzeń takich jak przemoc czy wulgarne zachowanie, tworzących wizję świata wrogiego i zagrażającego, a kontakty międzyludzkie przedstawiających jako walkę i rywalizację;

/2/ pokazujących sceny przemocy i seksu, które w filmie obrazują jakąś ideę, której dziecko nie jest w stanie zrozumieć, gdyż spostrzega nie ogólne przesłanie, ale poszczególne sceny agresji, seksu i wulgarności;

/3/ powodujących silne podniecenie, związane z obrazami przemocy i niebezpiecznych rozrywek, a także rozbudzających zainteresowanie seksem, a więc obrazów nagości i zbliżeń intymnych, a zwłaszcza takich, które ukazują seks w oderwaniu od uczuć wyższych i stanowią wadliwe wzorce zachowań seksualnych.

/4/ w których zło budzi chęć naśladowania, przemoc pozostaje bez konsekwencji (np. osoba bity nie cierpi), sprowadzona jest do konwencji zabawy lub usprawiedliwiona na zasadzie:

„cel uświęca środki” i pokazujących negatywne formy zachowania w postaci atrakcyjnej, na przykład u pozytywnego bohatera (przystojnego, niezwykłego, ładnie ubranego itp.) bądź sposobu skutecznego stosowania przemocy dla celów instrumentalnych;

/5/ zawierających treści wymienione w kategoriach IV i w pkt I załącznika.

IV kategoria wiekowa

Dzieci w wieku dorastania charakteryzują się nadal dużą pobudliwością emocjonalną, skłonnością skrajnych ocen i pochopnych uogólnień, do impulsywnych zachowań i do podejmowania ryzykownych działań. Starają się demonstrować swoją dorosłość, bez głębszego zrozumienia, na czym ona polega. Są krytyczne w stosunku do rodziców i nauczycieli, a jednocześnie poszukują atrakcyjnych idoli, których bezkrytycznie naśladują. Są konformistyczne, dlatego bardziej liczą się z normami grup rówieśniczych, niż z normami ogólnospołecznymi. W związku z tym małoletni poniżej lat 16 nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów:

/1/ pokazujących wypaczone formy współżycia społecznego (albo koegzystencji ludzi) i sprowadzających wizję świata do przemocy i erotyki, a zwłaszcza prezentujących je w sposób prymitywny i brutalny oraz ukazujący obrazy aktywności seksualnej w oderwaniu od uczuć wyższych;

/2/ dających uproszczoną wizję dorosłości eksponującą nadmiernie: siłę fizyczną, używanie przemocy zwłaszcza demonstrowanej w rolach społecznych (nauczyciel, rodzice itp.), pokazujących moralnie naganne zachowania i postawy bez ocen etycznych oraz moralne obwinianie ofiary za to, że została skrzywdzona, a także przedstawiających nadmierną koncentrację na posiadaniu pieniędzy i dóbr materialnych;

/3/ dostarczających silnych wrażeń i emocji związanych z przemocą i seksem, a zwłaszcza przedstawiających obrazy agresji i okrucieństwa,

/4/ mogące skłaniać do zachowań moralnie nagannych, przez prezentowanie postaci atrakcyjnych, a jednocześnie będących wzorcem zachowań negatywnych, np. picia alkoholu, używania wulgarnych wyrażen i gestów, brutalności, zażywania narkotyków, przemocy itp.,

/5/ zawierających treści wymienione w pkt I do załącznika.